

Af Mathias Hegnsvang

Interview / TV

Den umulige dokumentar

Det var med udsolgt sal, at tilrettelæggeren og instruktøren bag DR-dokumentaren Sirius, Lasse Rahbek, besøgte Bremen Teater med hans foredrag om den umulige dokumentar.

Vi ser ansigtet på plakaten ved Bremen Teater. - Tydeligt og fokuseret, næsten indkapslet i sne og frost. - Frosset, men nærværende og direkte iagttagende.

Den umulige dokumentar er titlen på hans foredragsdebut, hvor publikum får beretningerne bag optagelserne og ikke mindst den skinbarlige sandhed om de anstrengelser det har været at filme under ekstreme forhold -og det ukuelige gåpåmod der ligger bag tilblivelsen af hans dokumentarserie på tre afsnit om Siriuspatruljen i Nordøstgrønland.

En stadig vigtig enhed

Siriuspatruljen er den mindre, men yderst vigtige enhed i det danske forsvar, der har til opgave at patruljere og overvåge det danske rigsfællesskabs grænser og hævde suveræniteten. Dette gøres med Grønlandsk hundeslæde tradition, -et hundespand bestående af 12 slædehunde, en førstemand og en andenmand. Der er i alt 6 slædehold i patruljen, der rejser 12 gange om året fordelt på en forårsrejse og en efterårsrejse.

Danmark har haft patruljen siden 1950 og dokumentaren, Sirius, fortæller delvist om de nutidige udsendte hold, men skildrer også tidligere hændelser, som har præget patruljens historie.

Lasse Rahbek har fået lov til at følge Sirius med sit kamera i en periode på to år som tredjemand på forskellige slædehold. Forsvaret tillader ikke alle journalister adgang til patruljen og dens lokalitet beliggende i det mest barske klima og ødede område af Grønland.

Debut som foredragsholder i hele landet

Mange har nok allerede læst og hørt om dine strabadser ved at filme i 30 graders frost og med kamerabatterier i soveposen. -Det er jo et imponerende drive du har for at lykkes med dine optagelser.

-Men hvad er det der driver dig så du gentagende gange tilrettelægger dokumentarer i disse egne på jorden?

Jeg tror at jeg er meget fascineret af hvad naturen gør ved mennesker, når man er afsted sådan nogle ekstreme steder. Der er et eller andet med, at når man lever og arbejder under ekstreme forhold, så kommer ens inderste frem, -man får pillet spækket af. Du kan ikke rigtigt gemme dig deroppe og du viser meget tydeligt hvem du er. Og derfor bliver det også en anden måde at være sammen på, - du er hvad du gør og ikke hvad du siger, hvilket er enormt inspirerende.

Og så er jeg fascineret af menneskelig overlevelse. For klimaet er jo så ekstremt, for alt er i virkeligheden er ude på at slå dig ihjel når temperaturen falder til minus 40 grader om natten og der ikke er noget vand, varme og ly for blæsten. -Det er mennesket i naturen jeg er interesseret i. ..Det handler om liv, død, venskab og natur, fortæller Lasse Rahbek.

Dokumentaren giver et nært indblik i det at arbejde og sove tæt sammen og om det at gå forrest for fælleskabet og samtidig den, nærmest kammeratlige, tilknytning der er til hundene, - eller svendene som de af gode grunde bliver kaldt.

Du har før beskrevet at de mennesker du skildrer, befinder sig et sted på jorden, der gør noget ved dem, som er svært at forklare. - Og dit mål er, at forsøge at forklare netop det.

Ja, eller forsøge at give dem der ser programmet samme følelse som dem der lever under ekstreme forhold. Det er faktisk det det handler om for mig. Jeg forklarer meget lidt i dokumentaren. Der er ingen fortællerstemme og ofte meget stille. Det er mit håb med Siriusdokumentaren, at man får et lille glimt af det, en lille smag af det liv, når man sidder hjemme i sofaen og ser det. En lille følelse af hvad det sted kan og hvor smukt og barskt det er, men det er også godt at blive mindet om, hvor små vi mennesker er.

Hvilke historier er det du gerne vil fortælle os? Der må være noget i dig der søger de fortællinger.

Jeg kan godt lide at forstå forskellige mennesker. Æn ting er at komme ud og prøve sig selv af i ekstreme forhold. -Jeg har en eventyrer i maven der gør at jeg synes det er fedt at komme ud og prøve mig selv lidt af, men jeg tror mest af alt, med de ting jeg har lavet at jeg er meget empatisk og i stedet for at afsløre noget, som mange journalister gør, er jeg mere ude på at skabe forståelse og sætte mig i andre folks sted, -forstå deres verden og dokumentere og fange den på én eller anden måde og så præsentere den for folk, der normalt ikke har adgang til denne verden. Jeg kan godt lide at skabe forståelse i virkeligheden. Jeg lader mig ikke styre af markante holdninger, men jeg er god til at sætte mig ind i folks sted og det synes jeg der er en stor værdi i at formidle.

I forhold til den historie der er omkring dig og dit arbejde i ekstreme egne, hvor farligt er det så?

Det er jo forbundet med risici, men det er næsten alting. Det kan også være farligt at cykle ned ad Nørrebrogade i myldretiden. Jeg har lavet nogle ting der var på grænsen, men jeg har aldrig lavet noget uforsvarligt. Jeg tager afsted til de arktiske egne med en masse viden, ballast og egenskaber der gør at jeg kan klare mig selv deroppe, og jeg ved hvad jeg skal, hvis noget går galt. Det er højest en kalkuleret risiko, men ikke halsbrækkene og jeg føler ikke at det er farligt når jeg er der, selvom der er situationer hvor man skal tænke sig om.

Har du været i situationer hvor du blev nødt til at stoppe optagelser på grund af jeres sikkerhed?

Ja, det har jeg faktisk mange gange. Mest på grund af kulden og vinden. Der har været situationer hvor det bare har været for koldt at filme og man kan jo ikke stå stille når det er meget koldt, man er jo nødt til at bevæge sig.

Jeg er meget økonomisk med min energi og jeg er meget bevidst om hvad jeg skal filme. Jeg filmer ikke bare løs og for sjov da det er en økonomisering af mine egne kræfter og energi, men derimod en helt klar bevidsthed om hvordan jeg vil lave optagelserne, mens jeg er der.

-Hvorfor tror du Sirius er blevet så populær? Serien har nogle ret høje seertal.

Jeg tror det er fordi dokumentaren er et kig ind i noget man ikke forstår, med mindre man har været der. Man har set programmer fra Grønland før, men den måde man som seer bliver taget med, er anderledes og ikke set i dansk TV før. Serien giver håb for menneskelighed, for kammeratskab, håb for naturen tror jeg, og så tror jeg også

at der har været et savn efter noget roligt og autentisk TV hvor det ikke er overforklaret, men derimod underfortalt, - det tror jeg folk godt kan lide.